

ประเด็น เศรษฐกิจ ฉบับที่ C38 30 กรกฎาคม 68 วิทยาลัยการทัพบก	
ประเด็น ความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจของทรัมป์	TACO และยุทธศาสตร์สันติภาพเชิงภาษี: เมื่อทรัมป์ใช้การหยุดยิงเป็นแต้มต่อทางเศรษฐกิจ
ประเด็นสำคัญ	- พฤติกรรม TACO กับความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจ - การใช้สันติภาพเป็นแต้มต่อทางเศรษฐกิจ - ความเสี่ยงของไทย - ผลกระทบของการลดระดับความสัมพันธ์ทางการค้ากับกัมพูชา - ไทยในสมดุลอำนาจ จีน-สหรัฐฯ - การแสวงหาตลาดใหม่

เมื่อเศรษฐกิจกลายเป็นเครื่องมือหลักในสงครามอำนาจระหว่างประเทศ ความเปลี่ยนแปลงของนโยบายจากผู้นำมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ จึงไม่ใช่เพียงเรื่องภายในประเทศ แต่ส่งผลโดยตรงต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจโลกทั้งหมด โดยเฉพาะในยุคของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งมีแนวโน้มใช้นโยบายเศรษฐกิจแบบ “ตีหัวแล้วลูบหลัง” ผ่านการข่มขู่เชิงภาษี (tariff threats) การใช้ภาษีศุลกากรเป็นอาวุธทางการเมือง และการประกาศนโยบายแบบผันผวน สร้างแรงกระเพื่อมในตลาดโลกอย่างรุนแรง

หนึ่งในคำล้อเลียนเชิงวิพากษ์ที่กลายเป็นสัญลักษณ์ของยุคทรัมป์ คือคำว่า TACO – Trump Always Chickens Out ซึ่ง Robert Armstrong จาก *Financial Times* ใช้สะท้อนถึงรูปแบบนโยบาย

ที่มักเริ่มจากการข่มขู่ สร้างความปั่นป่วนในตลาด ก่อนจะเปลี่ยนใจหรือถอยกลับในภายหลัง ด้วยเหตุผลที่อ้างว่าเพื่อ “เสถียรภาพระยะสั้น” หรือ “ความยุติธรรมกับผู้บริโภค” แต่ในความจริงกลับสร้างบรรยากาศแห่งความไม่แน่นอนทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง ล่าสุดพฤติกรรมลักษณะนี้ได้ขยายตัวจากมิติภาษีเข้าสู่มิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างชัดเจน เมื่อทรัมป์ประกาศว่าเขาได้มีบทบาทสำคัญในการเจรจาหยุดยิงระหว่างไทยและกัมพูชา

พฤติกรรม TACO: ผู้นำที่คาดเดาได้จากความไม่แน่นอน พฤติกรรม “ขู่แล้วถอย” ได้กลายเป็นลายเซ็นทางนโยบายของทรัมป์มาตั้งแต่วาระแรก ตั้งแต่การขู่ว่าจะขึ้นภาษีสินค้าจีนถึง 25% ในปี 2018 การประกาศแบน TikTok หรือแม้แต่กรณีล่าสุด “Liberation Day Tariffs” เมื่อ 2 เมษายน 2025 ที่ทำให้ดัชนี S&P 500 ดิ่งลงถึง 12% ก่อนที่เขาจะเปลี่ยนใจเลื่อนการบังคับใช้ภาษีออกไป 90 วัน นักวิเคราะห์จึงพัฒนากลยุทธ์การลงทุนที่เรียกว่า “TACO trade” ซึ่งถือสมมติฐานว่าทรัมป์จะ “เปลี่ยนใจอีกแน่”

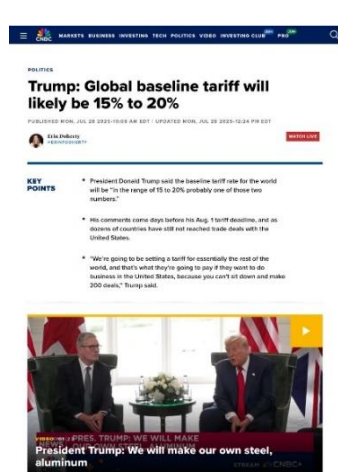
ในกรณีของไทย-กัมพูชาก็เช่นกัน แม้เขาจะประกาศว่าเป็นผู้ผลักดันข้อตกลงหยุดยิง พร้อมเริ่มการเจรจาการค้าใหม่ แต่ตลาดยังคงตั้งคำถามว่า คำประกาศเหล่านี้จะ “ยืนหยัด” หรือ “กลับลำ” อีกครั้งในภายหลัง เพราะหากพิจารณาตามพฤติกรรมเดิม ๆ คำพูดของทรัมป์มักจะไม่ได้มีความคงเส้นคงวาในระยะยาว

ภายใต้กรอบแนวคิด “เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ” ของนักวิชาการอย่าง David Baldwin (1985) เสนอว่ารัฐสามารถใช้นโยบายเศรษฐกิจเป็น “เครื่องมือ” ในการบีบบังคับ (coercion) หรือจูงใจ (incentive) เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของรัฐอื่น ซึ่งรู้จักกันในนาม *economic statecraft* โดยเครื่องมือเหล่านี้จะมาในรูปแบบของสิทธิพิเศษทางภาษี (GSP, FTA) หรือการคว่ำบาตร

อีกแนวคิดสำคัญคือ “Peace through Trade” ซึ่งเสนอว่าการค้าเสรีมีแนวโน้มจะลดแรงจูงใจในการเกิดสงคราม แต่ในกรณีของทรัมป์ เรากลับพบรูปแบบที่ “กลับหัวกลับหาง” จากแนวคิดคลาสสิก กล่าวคือ ทรัมป์ไม่ได้ใช้ “การค้า” เพื่อสร้างสันติภาพตามแนวคิดเสรีนิยมดั้งเดิม แต่ใช้ “การหยุดยิงหรือสันติภาพ” เป็นแต้มต่อในการเจรจาการค้าทางเศรษฐกิจ กล่าวให้ชัดคือ เมื่อผู้นำสหรัฐฯ แทรกแซงในความขัดแย้งระหว่างประเทศ เช่น ความตึงเครียดบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา และมีบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้นำสันติภาพ เขาสามารถใช้ “เครดิตทางการเมือง” ที่ได้รับจากบทบาทนี้ มาแปลงเป็นข้อได้เปรียบในการเจรจาการค้าหรือเรียกร้องผลประโยชน์ด้านภาษีจากประเทศคู่กรณี

สถานการณ์เช่นนี้ทำให้ “สันติภาพ” กลายเป็น “สินค้า” ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในเวทีระหว่างประเทศ และสะท้อนว่าภูมิเศรษฐศาสตร์ (*geo-economics*) ได้หลอมรวมเข้ากับการทูตเชิงการค้าอย่างแนบแน่นจนแยกไม่ออก ในบริบทของไทย การหยุดยิงที่ดูเหมือนเป็นผลดีในระยะสั้น อาจกลายเป็นจุดเริ่มต้นของ “เกมต่อรอง” ทางภาษีที่ยากต่อการควบคุม หากรัฐไทยไม่สามารถรักษาจุดยืนเชิงยุทธศาสตร์และอธิปไตยทางเศรษฐกิจไว้ได้อย่างมั่นคง

ยุทธศาสตร์การไม่เลือกข้าง ประเทศไทยอยู่ในจุดเปราะบางของสมดุลภูมิเศรษฐกิจโลก ท่ามกลางการขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ ผ่านโครงการ IMET, Cobra Gold และการขายอาวุธ (FMS) กับการที่จีนกลายเป็นคู่ค้าและนักลงทุนอันดับหนึ่งในโครงการโครงสร้างพื้นฐาน เช่น รถไฟความเร็วสูงและพลังงาน การดำเนินนโยบาย “สมดุลเชิงยุทธศาสตร์” (Strategic Hedging) จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะ

เมื่อความขัดแย้งไทย-กัมพูชานำไปสู่การปิดด่าน การอพยพ และการปะทะด้วยอาวุธ ทรัมป์ใช้จังหวะดังกล่าวแสดงบทบาทเป็นผู้เจรจาให้เกิดข้อตกลงหยุดยิง และสั่งการให้เริ่มเจรจาการค้าใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางใหม่ของเขาในการกำหนด “ภาษีศุลกากรพื้นฐาน” (Basic Tariff) ที่ไม่ต้องผ่านการทำข้อตกลงรายประเทศแบบเดิม โดยอยู่ในช่วง 15%-20% และได้เริ่มบังคับใช้กับบางประเทศแล้ว เช่น ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป ขณะที่บางประเทศเช่น บราซิล (40%) และลาว (50%) เผชิญอัตราสูงกว่ามาก สะท้อนถึงการใช้ภาษีเป็นเครื่องมือจัดลำดับความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์มากกว่าคำนวณจากปัจจัยเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว

“รายอมเสี่ยงกับการสูญเสียเศรษฐกิจเกือบ 1 ใน 4 โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจริงหรือ?”

ข้อมูลจากบทความบนเว็บไซต์ประชาไทและแหล่งข้อมูลล่าสุดระบุว่า มูลค่าการค้าระหว่างไทย-กัมพูชา ในปี 2024 อยู่ที่ประมาณ 3.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นราว 140,000-150,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณ 13.7% จากปีก่อนหน้า ขณะที่ข้อมูลในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2568 พบว่าการค้าระหว่างสองประเทศมีมูลค่า 1.87 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเฉลี่ยเกือบ 400 ล้านบาทต่อวัน สะท้อนว่าการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชายังคงมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง แต่ยังคงมี สัดส่วนเพียงราว 1% ของมูลค่าการค้ารวมทั้งหมดของไทย เทียบกับคู่ค้ารายใหญ่อื่น ๆ

สินค้าหลักที่ไทยส่งออกไปยังกัมพูชา ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุก่อสร้าง อาหารแปรรูป ตลอดจน สินค้าจำเป็นต่ออุตสาหกรรมเบา ซึ่งล้วนเป็นหมวดสินค้าที่กัมพูชามีการพึ่งพาการนำเข้าจากไทยในระดับสูง จึงมีบทบาทสำคัญต่อ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชา ผลกระทบจากการจำกัดหรือหยุดชะงักของการค้าสินค้าเหล่านี้ จึงมักเกิดขึ้นอย่าง รวดเร็วและรุนแรง โดยเฉพาะในมิติของ อัตราเงินเฟ้อ ความมั่นคงด้านพลังงาน และการหยุดชะงักของเศรษฐกิจชายแดน ซึ่งมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ เขตเศรษฐกิจพิเศษ และ กลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทุนสีเทา ซึ่งต้องอาศัยวัตถุดิบและพลังงานจากฝั่งไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แต่ทั้งนี้ก็ไม่อาจนิ่งนอนใจได้ในสถานการณ์ที่ “ความไม่แน่นอน” กลายเป็นบรรทัดฐานของนโยบายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของทรัมป์ ซึ่งการแสดงบทบาทในเวทีระหว่างประเทศนั้นไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักการระยะยาวหรือพันธกรณีระหว่างประเทศที่ชัดเจน หากแต่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทางการเมืองภายในประเทศและผลประโยชน์เฉพาะหน้าของฝ่ายบริหาร จึงเป็นความท้าทายที่ไทยต้องมี “ทักษะการทูตเชิงยุทธศาสตร์” (Strategic Diplomacy) อย่างแท้จริง

การแสวงหาตลาดใหม่ท่ามกลางสงครามการค้า รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม กล่าวในรายการ ในรายการ The Leader Insight ทาง YouTube ช่อง “BizSme” การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของภูมิทัศน์การค้าระหว่างประเทศ ทำให้การพึ่งพาตลาดเดิม โดยเฉพาะสหรัฐฯ และจีน กลายเป็นความเสี่ยง

มากกว่าความมั่นคง ดังนั้น การแสวงหาตลาดใหม่จึงมิใช่เพียงทางเลือก แต่เป็น “ยุทธศาสตร์ความอยู่รอด” สำหรับผู้ประกอบการไทยในยุคนี้ มาเลเซียและบรูไน กลายเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ แม้จะมีขนาดประชากรไม่มาก แม้จะมีขนาดเศรษฐกิจเล็กกว่าจีนหรือสหรัฐฯ แต่กลับมี กำลังซื้อสูง ทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะพื้นที่ ซาบาห์-ซาราวัก ของมาเลเซียตะวันออก และ บรูไนที่มี GDP per capita มากกว่า 30,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

ไม่มีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีสวัสดิการครอบคลุม และรัฐให้การสนับสนุนการบริโภคอย่างเป็นระบบ แต่กลับมีเสถียรภาพทางการเมืองสูง ระบบภาษีเอื้อต่อการลงทุน และพฤติกรรมบริโภคภายในประเทศที่เน้นคุณภาพและนวัตกรรม โดยเฉพาะบรูไนที่มีนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจฮาลาลและ

เศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการส่งออกของไทยที่มุ่งเน้นสินค้าเกษตรปลอดภัย ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และบริการเชิงสร้างสรรค์

การสำรวจตลาดที่เริ่มต้นโดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (DITP) และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (FTI) ถือเป็นตัวอย่างเชิงบวกของความร่วมมือภาครัฐและเอกชน ที่มุ่งเปิดตลาดใหม่อย่างเป็นรูปธรรม ไม่เพียงแต่เพื่อส่งออกสินค้า หากแต่เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน การลงทุนร่วม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในระยะยาว ที่สำคัญมาเลเซียและบรูไนยังเป็นสมาชิกของกรอบความร่วมมือ BIMP-EAGA (Brunei-Indonesia-Malaysia-Philippines East ASEAN Growth Area) ซึ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน การคมนาคม และการลงทุนข้ามพรมแดน หากไทยสามารถเข้าร่วมเป็นพันธมิตรหรือผู้สังเกตการณ์ในกรอบดังกล่าว ก็จะช่วยเสริมสถานะในฐานะ “สะพานเศรษฐกิจ” เชื่อมโลกมาเลย์-อินโด-อาเซียน กับโครงข่ายของตนเองในแผ่นดินใหญ่

การเจรจาภาษีใกล้ถึงเส้นตาย การเจรจาการค้าระหว่างไทย-สหรัฐฯ เข้าสู่ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อเมื่อใกล้ถึงเส้นตายวันที่ 1 สิงหาคม ซึ่งเป็นวันที่สหรัฐฯ จะเริ่มบังคับใช้ภาษีศุลกากรพื้นฐานตามนโยบาย TACO หากไม่สามารถบรรลุข้อตกลงใด ๆ ได้ก่อนหน้านี้ ไทยอาจถูกเก็บภาษีในอัตรา 15%-20% หรือสูงกว่านั้นในกรณีที่ไม่มี “คะแนนความร่วมมือ” เพียงพอในสายตาของฝ่ายบริหารสหรัฐฯ

แม้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของไทยได้เปิดเผยว่าการเจรจาใกล้สำเร็จ และสหรัฐฯ เปิดช่องให้ไทยยื่นข้อเสนอใหม่ แต่ก็ยังไม่มีคำตอบชัดเจนว่าข้อเสนอเหล่านั้นจะได้รับการตอบรับก่อนวัน

ประกาศภาษีหรือไม่ ปัจจัยเสี่ยงอีกประการคือ ความผันผวนของสถานการณ์ชายแดนที่อาจถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลใหม่ในการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขภาษีในภายหลัง ในสถานการณ์เช่นนี้ การรักษาเสถียรภาพของกระบวนการเจรจา การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ต่อประชาคมระหว่างประเทศ และการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับกรอบภูมิรัฐศาสตร์จึงมีความสำคัญยิ่ง การสร้างกลไกสนับสนุนผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบจากภาษีใหม่นี้ เช่น การให้สินเชื่อเพื่อการย้ายตลาด การอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์ หรือการเจรจาภาษีซ้อนกับตลาดใหม่ ล้วนเป็นส่วนเสริมที่ควรเกิดขึ้นควบคู่กันไป

วิกฤตเป็นโอกาส หากมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ในโลกที่การค้าเสรีได้กลายเป็นสนามแข่งขันเชิงภูมิรัฐศาสตร์ ภาษีไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือทางเศรษฐกิจอีกต่อไป แต่กลายเป็น **อาวุธต่อรองเชิงอำนาจ** ที่ถูกใช้เพื่อสร้างแรงกดดัน แบ่งฝ่าย และบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของรัฐบาลอำนาจ อย่างโดนัลด์ ทรัมป์ ใช้ “สันติภาพ” เป็นแต้มต่อ พลิกนโยบายอย่างฉับพลันภายใต้หลัก TACO (Trump Always Chickens Out) ส่งสัญญาณว่าประเทศใดที่ไม่มีความพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ ก็อาจกลายเป็นฝ่ายถูกบีบบังคับอยู่ตลอดเวลา ประเทศไทยจึงไม่ควรรอรับแรงกระแทกอย่างเฉื่อยชา แต่ควรมี **ยุทธศาสตร์การเจรจาเชิงรุก** ที่เชื่อมโยงนโยบายเศรษฐกิจ การทูต และความมั่นคงเข้าด้วยกันอย่างเป็นเอกภาพ

การเผชิญหน้าระหว่างไทยกับกัมพูชาในครั้งนี้ แม้จะทราบกันโดยทั่วไปว่ามีต้นทางจาก **ความพยายามของฮุน เซนในการสร้างกระแสชาตินิยมภายในประเทศ** โดยจุดประเด็นความขัดแย้งกับไทยเพื่อกระตุ้นกระแสชาตินิยมแบบปลอม (manufactured nationalism) หากแต่ความพยายามดังกล่าวกลับ

ย้อนกลับ (backfire) มาয়ั้งสังคมไทย โดยจุดกระแสความตื่นตัวทางอธิปไตยและความสามัคคีในหมู่ประชาชนในระดับที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน พร้อมกันนี้ยังนำไปสู่ การตั้งคำถามต่อท่าทีและความจริงใจของกัมพูชาในเวทีภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาค อาเซียนอย่างกว้างขวาง

ในบริบทเช่นนี้ **วิกฤตจึงอาจเป็นโอกาส** หากไทยมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ โดย

ยึดหลัก **สมดุลแห่งอำนาจ (strategic balance)** ไม่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใด และใช้จุดแข็งของตนทั้งด้านขนาดเศรษฐกิจ ระบบโลจิสติกส์ และบทบาททางการทูตในอาเซียน เป็นแต้มต่อในการต่อรองและสร้างพื้นที่นโยบาย ไทยควรผลักดันกลไกการเจรจาพหุภาคี การกระจายตลาดส่งออก และการสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค เพื่อรักษาอธิปไตยเชิงเศรษฐกิจและเพิ่มอำนาจต่อรองในระเบียบโลกยุคใหม่

หากประเทศไทยสามารถเปลี่ยนวิกฤตการณ์ครั้งนี้ให้เป็นโอกาสในการ **ฟื้นคืนบทบาทของไทยในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ** ด้วยการแสดงออกถึงความเป็น **“ตัวกลางเชิงยุทธศาสตร์”** ที่มีศักดิ์ศรี มีทิศทาง และมีพลังต่อรองอย่างแท้จริง ก็จะไม่เพียงช่วยให้หลุดพ้นจากความเสี่ยงทางภาษีของทรัมป์ แต่ยังช่วยวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในยุคของระเบียบโลกใหม่ที่ **“การแข่งขันไม่ใช่เพียงเรื่องของสินค้า หากแต่เป็นเรื่องของอำนาจ”**

พ.อ.หญิง นवलสมร จรวงษ์

อจ.กก.วทบ.

แหล่งอ้างอิง

1. Facebook. (2025, July 20). นายพิชัย ชุณหวิชัย รองนายกฯ และ รมว.คลัง แกล้งข่าวเกี่ยวกับความคืบหน้าการเจรจาภาษีกับสหรัฐฯ [รูปภาพพร้อมคำบรรยาย]. Facebook. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1290884499075219&set=a.743898910440450>
2. Thairath Money. (n.d.). “รู้จักศัพท์แสงล้อเลียนทรัมป์ “TACO” Trump Always Chickens out “ขู่ว่าแต่ถอยทุกครั้ง” [Facebook page]. (2025, July 10). ไทยรัฐ. https://www.thairath.co.th/money/economics/global_economics/2869602
3. ประชาไท. (2568, มิถุนายน). มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาในปี 2566 ไม่ถึง 1% ของการค้ารวมของประเทศ. Prachatai. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2025/06/113324>
4. ปิติ ศรีแสงนาม. (2024, กรกฎาคม 29). จบสงครามชายแดน ล้นต่อสงครามการค้า มองหาโอกาสใหม่ / รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม / THE STATES TIMES [วิดีโอ]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Jmo1ywlVM-w>
5. กรุงเทพธุรกิจ. (2025, July 20). พิชัย ชี้ไทยพร้อมเจรจาภาษีกับสหรัฐฯ ย้ำ 1 ส.ค. ไม่ใช่เส้นตายสุดท้าย. กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/business/economic/1191804>